

บทที่ 5

สรุปและเสนอแนะ

5.1 สรุป

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาคำสอนเรื่องการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกาย ในด้านแนวคิด วิธีการ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์ถึงความสอดคล้องของคำสอน เรื่องนี้กับหลักธรรมในคัมภีร์พุทธเถรวาท รวมทั้งวิเคราะห์จากกรอบความคิดในด้านสังคมวิทยา ศาสนาด้วย โดยเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ในด้านคำสอนเรื่องบารมีของวัดพระธรรมกาย หลักธรรม ที่เกี่ยวข้องในพระไตรปิฎกและอรรถกถา และความเห็นของบุคคลต่างๆ ที่แสดงไว้เกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยเฉพาะความเห็นในเชิงไม่เห็นด้วยกับคำสอนของวัดพระธรรมกาย

ในด้านความสอดคล้องกับคัมภีร์พุทธเถรวาท ผู้วิจัยได้ศึกษาคำว่า บารมี ที่มีปรากฏใน พระไตรปิฎก และอรรถกถา แล้วได้ศึกษาคำสอนเกี่ยวกับเรื่อง บารมี ของวัดพระธรรมกาย จากสื่อ ต่างๆ ทั้งหนังสือ ซีดีรอม MP3 เทปบันทึกเสียง อินเทอร์เน็ต รวมถึงการกราบเรียนสัมภาษณ์รักษาการ เจ้าอาวาสวัดพระธรรมกายโดยตรง

ผลจากการวิจัยพบว่า แนวคิดเรื่องบารมีของวัดพระธรรมกายนั้น สอดคล้องกับหลักธรรม ในพระไตรปิฎกและอรรถกถา ที่เด่นชัดคือ ในพระสูตร ที่ปึงกรพุทธวงศ์ ว่าด้วยพระประวัติของ พระที่ปึงกรพุทธเจ้า และในพระสูตร จริยาปิฎก ส่วนวิธีการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกายนั้น ได้มีการสรุปเรื่องบารมี 10 ทศนี้ อยู่ในรูปของหลักธรรมบุญกิริยาวัตถุ 3 คือ ทาน ศีล ภาวนา แต่เป็นการปฏิบัติบุญกิริยาวัตถุ 3 ที่เป็นบารมี คือ กระทำอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นนิสัย กระทำ อย่างยิ่งยวดแบบเอาชีวิตเป็นเดิมพัน ตามแบบอย่างของพระโพธิสัตว์ ที่มีปรากฏในพระไตรปิฎก ซึ่งเป็นการดีความที่มีเหตุผลตามหลักธรรมรองรับ

สำหรับผลกระทบที่เกิดขึ้นในทางสังคมวิทยาศาสนานั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาทั้งผลกระทบเชิงบวก และเชิงลบที่เกิดขึ้น โดยใช้ข้อมูลทั้งของทางวัดพระธรรมกาย รวมถึงนักการศาสนา ความเห็นของ ประชาชนทั่วไปอื่นๆ ทั้งทางหนังสือ งานวิจัย และทางอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะข้อมูลที่ไม่เห็นด้วย กับคำสอนของวัดพระธรรมกาย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวแล้ว มีความเห็นว่า เหตุที่คำสอนเรื่องการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกาย สามารถทำให้มีประชาชนเลื่อมใสศรัทธาเป็นจำนวนมาก น่าจะมีผลมาจากคำสอนที่สามารถชี้แจงให้เห็นเหตุและผลได้อย่างเป็นขั้นตอน ง่ายต่อการปฏิบัติ และผู้สอนสามารถปฏิบัติตนให้เห็นเป็นแบบอย่างได้จริง ซึ่งผู้ที่นำคำสอนไปปฏิบัติ สามารถเห็นผลดีได้จริงในชีวิตประจำวัน

ส่วนความเห็นในเชิงไม่เห็นด้วยกับคำสอนเรื่องการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกายนั้น น่าจะมีอยู่หลายสาเหตุด้วยกันคือ ข้อกล่าวหาทางคำสอนเชิงอภิปรายว่าผิดเพี้ยน การใช้หลักธรรมที่ต่างกันในการตีความ การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับวัดที่ไม่ชัดเจน การปฏิเสธวิธีการใหม่ๆ ที่นอกเหนือจากประสบการณ์ของตน และปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ของวัด

เมื่อมองในภาพรวมแล้ว คำสอนเรื่องการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกายนี้ จัดเป็นแนวทางหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อการเผยแผ่พุทธศาสนาเถรวาท มีประโยชน์ต่อพุทธศาสนิกชนผู้นำไปปฏิบัติ หากทางวัดพระธรรมกาย เพิ่มเติมเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับหลักธรรมพุทธศาสนาเถรวาท ที่รองรับคำสอนและกิจกรรมการสร้างบารมีของทางวัด ก็น่าที่จะทำให้กระแสความไม่เห็นด้วยต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้น ลดลงไปมากที่สุด

5.2 เสนอแนะ

5.2.1 ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มิได้ลงรายละเอียดไปในการตีความคำสอนเชิงปรัชญา ว่ามีเหตุผลเพียงใด และรองรับกับคำสอนในภาพรวมของพุทธศาสนาเถรวาทหรือไม่อย่างไร เพียงแต่วิจัยถึงความสอดคล้องกับคัมภีร์หรือไม่เท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า มีหลายประเด็นทางคำสอนของวัดพระธรรมกายที่น่าจะมีการวิจัยในเชิงปรัชญาให้ลึกซึ้งขึ้น เช่น การตีความคำสอนเรื่อง มัชฌิมาปฏิปทา ธรรมกาย เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า ควรมีการทำวิจัยคำสอนของทางวัดพระธรรมกายในเชิงปรัชญาให้ลึกซึ้งลงไปมากยิ่งขึ้น

5.2.2 ตัวเลขระยะเวลาในการบำเพ็ญบารมีในหลักอสงไขยของพระอรหันต์ประเภทต่างๆ คือ 1, 2, 4, 8, 16 ในทางคณิตศาสตร์แล้วน่าสนใจ เพราะมีลักษณะเป็นอนุกรม คือ $1 (2^0)$, $2 (2^1)$, $4 (2^2)$, $8 (2^3)$, $16 (2^4)$ จึงน่าจะมิงานวิจัยถึงตัวเลขอนุกรมเหล่านี้ในเชิงปรัชญา ว่ามีเหตุผลอะไรรองรับหรือไม่